

ODŮVODNĚNÍ

OBECNÁ ČÁST

I. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění hlavních principů

Technické požadavky na stavební výrobky, podmínky, procesy a požadavky na hospodářské subjekty při uvádění stavebních výrobků na trh jsou v rámci EU částečně harmonizovány prostřednictvím nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS. Toto nařízení se vztahuje pouze na ty stavební výrobky, pro které existují evropské normy harmonizované k nařízení č. 305/2011 a publikované v OJEU, případně pro které bylo vydáno Evropské technické posouzení.

Neharmonizované stavební výrobky se řídí národní právní úpravou, kterou v ČR představuje nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů, jež je prováděcím předpisem k zákonu č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení č. 305/2011 ukládá výrobcí stavebního výrobku před jeho uvedením na trh vypracovat prohlášení o vlastnostech. Součástí prohlášení o vlastnostech jsou kromě jiného též vlastnosti stavebního výrobku ve vztahu k zamýšlenému použití výrobku ve stavbě, které se vyjadřují úrovní, třídou nebo popisem mající vztah k základním charakteristikám (čl. 6 nařízení). Výrobce k výrobku, na které vydal prohlášení o vlastnostech, připojuje označení CE, čímž dává na vědomí, že nese odpovědnost za shodu stavebního výrobku s vlastnostmi uvedenými v prohlášení o vlastnostech. Oba zmíněné instituty, které na sebe navazují, jsou velmi významné pro zajištění kvality staveb, jak ve stádiu návrhu, tak provádění. Projektant má k dispozici závazně deklarované vlastnosti výrobku uváděné v prohlášení o vlastnostech, na základě kterých může rozhodnout, zda předmětný výrobek je vhodný do jím navrhované stavební konstrukce nebo části staveb. Označení CE připojené k výrobku nebo průvodní dokumentaci poskytuje zhotoviteli rychlou informaci, že na výrobek bylo vydáno prohlášení o vlastnostech, a tedy že výrobce provedl, nebo zajistil řádné ověření stálosti vlastností výrobku.

Nařízení vlády č. 163/2002 Sb. ukládá výrobcí nebo dovozci neharmonizovaných stavebních výrobků stanovenými postupy, provést nebo zajistit před jejich uvedením na trh v ČR, posouzení shody jejich vlastností, s požadavky českých technických norem určených k nařízení č. 163/2002 Sb., v rozsahu základních požadavků, které se na výrobek, dle jeho určeného použití ve stavbě, vztahují. Na základě posuzování shody vydává výrobce nebo dovozce prohlášení

o shodě, jehož obsah upravuje § 13 nařízení vlády č. 163/2002 Sb. Platné znění nařízení vlády č. 163/2002 Sb. však neukládá výrobcí nebo dovozci povinnost uvést v prohlášení o shodě deklarované vlastnosti, ani připojit k neharmonizovanému výrobku národní značku mající pro stavební praxi stejný význam jako označení harmonizovaných výrobků CE. U neharmonizovaných výrobků tedy nemá projektant ani zhotovitel stavby k dispozici výrobcem deklarované vlastnosti, které byly při posuzování shody stanoveny v rámci povinné počáteční zkoušky typu.

Ustanovení § 156 současně platného stavebního zákona č. 183/2006 Sb., v odstavci 1 stanoví, že „Pro stavbu mohou být navrženy a použity jen takové výrobky, materiály a konstrukce, jejichž vlastnosti z hlediska způsobilosti stavby pro navržený účel zaručují, že stavba při správném provedení a běžné údržbě po dobu předpokládané existence splní základní požadavky na stavby“ a v odstavci 2 stanoví, že „Výrobky pro stavbu, které mají rozhodující význam pro výslednou kvalitu stavby a představují zvýšenou míru ohrožení oprávněných zájmů, jsou stanoveny a posuzovány podle zvláštních právních předpisů“, kde zvláštním právním předpisem zákon uvádí zákon č. 22/1997 Sb. a původní nařízení vlády, které bylo nahrazeno nařízením č. 305/2011.

Je zřejmé, že u neharmonizovaných stavebních výrobků, na které se vztahují technické požadavky nařízení vlády č. 163/2002 Sb., projektant ani zhotovitel stavby nemá k dispozici věrohodné doklady o vlastnostech stavebních výrobků k tomu, aby mohl zajistit splnění požadavků na stavby podle § 156 stavebního zákona ve výše uvedeném smyslu.

II. Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění nezbytnosti změny

Předkládaný návrh novely nařízení vlády č. 163/2002 Sb. je připraven na základě úkolu z Plánu legislativních prací vlády na rok 2023.

Následkem nepřijetí zákona o stavebních výrobcích trvá stav, kdy projektant ani zhotovitel stavby nemá u neharmonizovaných stavebních výrobků k dispozici závazně deklarované vlastnosti stavebního výrobku potřebné jak pro návrh, tak pro výběr vhodných výrobků pro provedení stavby.

Z uvedeného důvodu je navrhována novela nařízení vlády č. 163/2002 Sb., která spočívá v doplnění ustanovení ukládající výrobcí nebo dovozci uvádět v prohlášení o shodě deklarované vlastnosti v rozsahu povinně provedené počáteční zkoušky typu ve smyslu § 1 písm. g) nařízení, které stanoví, že počáteční zkouškou typu se rozumí „Úplný soubor zkoušek nebo jiných technických zjištění prováděných při posouzení shody vzorků výrobků reprezentativních pro typ výrobku podle českých technických norem, dalších technických norem nebo technických dokumentů mezinárodních, popřípadě zahraničních organizací nebo jiných technických dokumentů obsahujících podrobnější technické požadavky, určených k tomuto nařízení podle § 4a odst. 1 zákona nebo stavebního technického osvědčení“ a v návaznosti na vydané prohlášení o shodě ukládá výrobcí nebo dovozci připojit

k výrobku, popř. na obalu nebo průvodní dokumentaci, českou značku shodu CCZ, a to v grafickém provedení převzatém z nařízení vlády č. 179/1997 Sb.

Typ stavebního výrobku je definován, jak nařízením č. 305/2011, tak nařízením vlády č. 163/2002 Sb. obdobně, tj. úplným souborem vlastností deklarovaných výrobcem/dovozcem stanoveným v návaznosti na zamýšlené nebo určené použití (funkci výrobku) výrobku ve stavbě. U harmonizovaných výrobků, stanoví požadavky harmonizované evropské normy, u neharmonizovaných stavebních výrobků stanoví požadavky neharmonizované, ale určené české technické normy. Odvoláním na tyto normy je definován typ výrobku. V případě, kdy se na složením, tvarem apod. identický stavební výrobek v návaznosti na funkci výrobku ve stavbě bude vztahovat jak harmonizovaná, tak určená norma, nelze hovořit o stejném typu výrobku ve výše uvedeném smyslu, protože soubor vlastností stanovující typ výrobku stanoví odlišné technické normy. Typ výrobku ve smyslu definice může být tedy označen jediným označením.

Navrhovanou úpravou budou zajištěny podmínky pro identifikaci všech stavebních výrobků řádně uvedených na trh, jednotné podmínky pro návrh a použití výrobků, které mohou pozitivně ovlivnit výslednou kvalitu stavby.

III. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním

Předkládaný návrh nařízení vlády je v souladu se zákonem č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, k jehož provedení je navržen, včetně zákonného zmocnění k jeho vydání.

Předloženým nařízením vlády se provádí

- a) § 11a odst. 2 písm. c) bod 1 zákona č. 22/1997 Sb., který stanoví, že autorizované osoby jsou povinny v případech a v rozsahu stanoveném nařízením vlády vydat certifikát nebo jiný dokument, jestliže bylo provedením příslušného postupu posouzení shody prokázáno, že výrobek splňuje technické požadavky stanovené v příslušném nařízení vlády podle § 12 odst. 1 písm. b) [...];
- b) § 13 odst. 2, který stanoví, že stanovený výrobek, má-li být uveden na trh, popřípadě do provozu, musí nebo může být v rozsahu a za podmínek stanovených nařízením vlády opatřen stanoveným označením, dalšími označeními, a pokud tak stanoví nařízení vlády, musí být k němu vydáno nebo přiloženo ES prohlášení o shodě nebo jiný dokument.

IV. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s právními předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými zásadami práva Evropské unie. Návrh řeší pouze stavební výrobky, na které se nevztahují technické normy harmonizované k nařízení (EU) 305/2011 (CPR), a tudíž se na tyto výrobky nařízení (EU) 305/2011 (CPR) nevztahuje a v důsledku toho jsou upraveny na národní úrovni nařízením vlády č. 163/2002 Sb. Dopad je tak jen v širším kontextu.

Volný pohyb neharmonizovaných výrobků je upraven nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 515/2019 o vzájemném uznávání zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě a o zrušení nařízení (ES) č. 764/2008. Navrhovaná právní úprava je v souladu s tímto nařízením tím, že povinnost označit výrobek českou značkou shody musí pouze výrobce nebo dovozce uvádějící výrobek na trh nejprve v České republice, nikoli povinně distributor, a dále tím, že § 13a obsahuje klauzuli o vzájemném uznávání. Tato právní úprava umožňuje, a je se zásadami volného pohybu zboží konformní, aby výrobek uváděný na trh v jiném členském státě EU byl na základě dobrovolnosti výrobce z jiného členského státu EU označen českou značkou shody, pokud tento výrobek prokazatelně splňuje požadavky stanovené nařízením vlády č. 163/2002 Sb.

V. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky,

Nepředpokládají se žádné dopady na státní rozpočet, ani na ostatní veřejné rozpočty.

Lze přepokládat dopad na rozpočet výrobců nebo dovozců stavebních výrobků uvádějících výrobky na národní trh v rozsahu nákladů na tisk a označování výrobků českou značkou shody a vydání aktualizovaného prohlášení o shodě v rozsahu dle navrhované změny tohoto nařízení. Jednorázové náklady budou spojeny s technologií tisku a označováním výrobků českou značkou shody. Náklady budou odvislé od stávajícího technického vybavení výrobců technologií tisku pro označování svých výrobků. Nelze ho tudíž kvantifikovat. Podle svého charakteru však tyto náklady nebudou významné. Náklady na straně výrobců/dovozců jsou minimalizovány tím, že pravidla připojování české značky shody k neharmonizovaným výrobkům jsou identické s připojováním označení CE k harmonizovaným stavebním výrobkům a je zavedena jediná podoba české značky shody.

Pokud jde o náklady podnikatelů v případě požadavku na uvádění deklarovaných technických vlastností výrobku, které mohou ovlivnit alespoň jeden ze základních požadavků na stavby, v prohlášení o shodě, lze uvést, že oproti současnému stavu nebude potřeba provádět další zkoušky ani další úkony spojené s posuzováním shody. Vystavení prohlášení o shodě doplněného o informace o deklarovaných vlastnostech v rozsahu počáteční zkoušky typu a připojení CCZ k výrobku, bude představovat jednorázovou administrativní zátěž v řádu několika

hodin pro jednoho pracovníka spočívající v doplnění prohlášení o shodě. Nelze ho tudíž kvantifikovat.

Z hlediska zhotovitelů staveb bude mít novela nařízení vlády významný dopad, neboť dojde k přiblížení systému poskytovaných informací o deklarovaných vlastnostech stavebních výrobků v prohlášení o vlastnostech v harmonizované sféře podle evropského nařízení č. 305/2011, tak v prohlášení o shodě v neharmonizované sféře. Předkládaný návrh nařízení vlády č. 163/2002 Sb. přispěje k věrohodnému prokazování konkrétních vlastností stavebních výrobků definovaných v příloze č. 1 nařízení vlády, potřebných pro splnění požadavků na zabudování do stavby.

K předloženému návrhu nařízení vlády se neuplatňuje povinnost vypracovat Hodnocení dopadů regulace/RIA, a to na základě výjimky, jež byla schválena v Plánu legislativních prací vlády na rok 2023.

VI. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

V souvislosti s navrhovanou právní úpravou se nepředpokládají žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

VII. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

V souvislosti s navrhovanou právní úpravou se nepředpokládají žádné dopady na ochranu soukromí a osobních údajů.

VIII. Zhodnocení sociálních dopadů a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopady na životní prostředí

Návrh nepředpokládá žádné dopady sociální dopady včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny a dopady na životní prostředí.

IX. Zhodnocení dopadů na rodiny

Návrh nepředpokládá žádné dopady na rodiny, neboť upravovaná materie se rodin přímo nedotýká.

X. Zhodnocení korupčních rizik

Předkladatel provedl zhodnocení korupčních rizik, jak stanoví Legislativní pravidla vlády, a to podle Metodiky CIA (Corruption Impact Assessment; Metodika hodnocení korupčních rizik), zveřejněné na webové stránce Odboru hodnocení dopadů regulace Úřadu vlády České republiky, oddělení boje s korupcí. Jedná se

o jednoduché vyhodnocení korupčních rizik předkladatelem. Předkladatel neshledal v oblasti upravené návrhem prostor ke korupčnímu jednání.

Kritérium	Zhodnocení naplnění kritéria definovaného v Metodice CIA ve vztahu k návrhu právního předpisu	Poznámka či vysvětlení ke zhodnocení naplnění kritéria
přiměřenost	návrh předpisu nerozšiřuje kompetence orgánů veřejné správy, předpis je přiměřený množině vztahů, které má upravovat	návrh předpisu zasahuje do současně platného právního stavu co možná nejmenší měrou
efektivita	předmětné právní předpisy umožňují kontrolovat a vynucovat dodržování stanovených povinností; cílem návrhu předpisu je přímo podpořit možnosti efektivní implementace postupů stanovených v zákoně	předmětem návrhu předpisu nebyly úpravy, které by měly vliv na změnu možnosti kontrolovat nebo vynucovat dodržování stanovených povinností
odpovědnost	hodnocení tohoto kritéria není relevantní	návrh předpisu nijak nově neupravuje odpovědnosti, tyto zůstávají zachovány
opravné prostředky	hodnocení tohoto kritéria není relevantní	návrh předpisu nemění možnosti obrany proti nesprávnému postupu orgánu veřejné správy, problematika opravných prostředků není předmětem úpravy novely
kontrolní mechanismy	hodnocení tohoto kritéria není relevantní	návrhem předpisu nedochází k rozšíření kontrolních mechanismů

XI. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh nemá žádné dopady na bezpečnost nebo obranu státu.

XI. Zhodnocení dopadů na územní samosprávu (dopady na obce a kraje)

Návrh nepředpokládá žádné dopady na územní samosprávu (dopady na obce a kraje), neboť upravovaná materie se územní samosprávy přímo nedotýká.

XIII. Zhodnocení dopadu na digitálně přívětivou legislativu

Návrh nemá vazbu na digitální agendu.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I

K bodům 1, 2 a 7.

Specifikace povinností výrobce nebo dovozce při uvádění stavebního výrobku na trh, uložených primárně v § 12 a 13 zákona č. 22/1997 Sb., na které se nevztahují předpisy Evropské unie, se doplňuje o připojení České značky shody ke stavebnímu výrobku. Tato značka, kterou tvoří indicie CCZ, se používá u výrobků, na něž se nevztahují předpisy Evropské Unie – neharmonizované výrobky (u harmonizovaných se používá evropské označení CE). Česká značka shody CCZ vyjadřuje, že stavební výrobek splňuje technické požadavky stanovené ve všech nařízeních vlády provádějících zákon č. 22/1997 Sb., které se na něj vztahují a které toto označení stanovují nebo umožňují, a že byl při posouzení jeho shody dodržen stanovený postup. Grafickou podobu – vzor České značky shody a pravidla jejího označení stanoví předkládaný návrh nařízení vlády č. 163/2002 Sb. v příloze č. 4.

Grafická podoba české značky shody je identická, jak stanoví nařízení vlády č. 179/1997 Sb. Z důvodu, že nelze novelizovat souběžně dvě nařízení vlády, ale i z důvodu principů „označení CE“ dle nařízení č. 305/2011, bylo označování českou značkou odtrženo od nařízení vlády č. 179/1997 Sb. a veškerá ustanovení, včetně vyobrazení jsou součástí novely předkládaného nařízení vlády č. 163/2002 Sb. Označení a připojování CCZ bylo dáno do souladu s nařízením (EU) č. 765/2008, tj. skládá se výlučně z iniciál „CCZ“, obdobně, jako se skládá označení CE, z iniciál „CE“ – viz nařízení č. 768/2008. Všechny další údaje se připojují, jako informace, k oběma označením. Z tohoto důvodu, i z důvodu skutečného významu obou označení, kdy „Označení CE se připojí k těm stavebním výrobkům, pro které výrobce vypracoval prohlášení o vlastnostech v souladu s články 4 a 6“ – viz článek č. 8 odst. 2 nařízení č. 305/2011, předkládaný návrh nařízení vlády č. 163/2002 Sb. zavádí také jedinou grafickou podobu české značky shody sestávající pouze z iniciál „CCZ“. Označení českou značkou shody viz § 2 odst. 4, jež stanoví stejná pravidla, jako označení CE – viz čl. 9 písm. 1. nařízení č. 305/2011.

K bodu 3.

Obsah prohlášení o shodě se doplňuje o soubor deklarovaných vlastností stavebního výrobku v rozsahu počáteční zkoušky typu výrobku, kterou výrobce zajišťuje při povinném posuzování shody před uváděním stavebního výrobku na trh. Prohlášení se tak svým obsahem přibližuje evropskému ekvivalentu pro harmonizované stavební výrobky – prohlášení o vlastnostech. To sjednotí identifikaci všech stavebních výrobků uvedených na český trh, tedy všech stavebních výrobků mající rozhodný dopad na kvalitu stavby dle § 156 stavebního zákona. Přinese to zvýšení bezpečnosti návrhu stavebních konstrukcí a budov, protože

projektant bude mít k dispozici výrobcem nebo dovozcem deklarované vlastnosti v rozsahu počáteční zkoušky typu výrobku, tedy těch vlastností stavebního výrobku, které mohou ohrozit základní požadavky na stavby v rozsahu určeného použití výrobku. Obdobně to povede k bezpečnému výběru stavebních výrobků, jak na maloobchodním trhu, tak při jejich přejímce zhotovitelem na stavbě.

K bodu 4.

V návaznosti na doplnění souboru deklarovaných vlastností stavebního výrobku viz bod 2. výše, ve shodě s článkem 8 bodem 2 odst. 3 nařízení (EU) 305/2011 (CPR), který stanoví „*Připojením označení CE nebo tím, že označení CE nechají připojit, výrobci dávají na vědomí, že nesou odpovědnost za shodu stavebního výrobku s vlastnostmi uvedenými v prohlášení...*“ se obdobné ustanovení zavádí do nařízení vlády č. 163/2002 Sb. Tím jsou vyváženy povinnosti výrobců harmonizovaných výrobků označovaných CE a výrobců nebo dovozců uvádějící na národní trh neharmonizované stavební výrobky, na které se vztahuje nařízení vlády č. 163/2002 Sb. Tímto ustanovením bude mít projektant, popř. kupující i zhotovitel, nebo stavebník k dispozici deklarované vlastnosti stavebního výrobků umožňující výběr vhodného výrobku do stavby.

K bodu 5.

Dává se ustanovení § 13a odst. 1 nařízení do souladu s § 13b zákona č. 22/1997 Sb., jež předpokládá, že výrobek může být vyroben i v Turecku.

K bodu 6.

Jedná se o zpřesnění dikce ustanovení § 13a odst. 2. V případě, že distributor nebo zplnomocněný zástupce plní úkoly při posuzování shody, zahrnuje to i vypracování prohlášení o shodě.

K Čl. II

Navrhují se přechodná ustanovení, jež řeší právní režim již uvedených stavebních výrobků na trh a již vydaných nebo pořízených dokumentů při posuzování shody.

K Čl. III

Jelikož nařízení vlády č. 163/2002 Sb. je technickým předpisem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti, musí i jeho novela být oznámena v souladu s touto směrnicí.

K Čl. IV

Navržená účinnost je v souladu s § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů, ve znění zákona č. 277/2019 Sb., neboť navržením data účinnosti je naplněn naléhavý obecný zájem spočívající v potřebě reagovat na absenci v právní úpravě, jež je popsána výše. Datum nabytí účinnosti se navrhuje též s ohledem na potřeby praxe. Zakládá se na odhadu maximální doby, kterou výrobci potřebují k zajištění změny štítkování stavebních výrobků.